

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

BOGEN OM ELLEORE

1958

BOGEN OM ELLEORE

GRAFISK KLUB TRETTEN CICERO

MCMLVIII

Manuskript: Elleore-Samfundet
ved J. F. Svejgaard Nielsen og
cand. mag. H. Neerbek

Foto: Mogens Lange

Originaltegninger af
Alfr. Schmidt i »Blæksprutten« 1907 og
Ulk-Jensen, »Politiken« 1907

Billedmateriale til Løvejagten:
Nordisk Films Kompagni A/S

Elleores ydre historie

»Elleore, hvad, hvem er hun? Jaså, en ø —!«
(»Blæksprutten« 1907)

Slår vi i et tilfældigt konversationsleksikon op under »Elleore«, lyder de faktiske oplysninger således: »Ø i Roskilde Fjord, ca. 4 km nord for Roskilde. Størrelse: 0.17 ha.« På kort helt ned til en målestok af 1 : 320.000 er den gengivet med navn, og selv på et større vægkort vil den være aftegnet. Elleore har altså et flademål på størrelse med Rådhuspladsen i København, men en helt anden form, da den er trekantet med en udstrækning af ca. 200 m nord-syd og 300 m øst-vest. Om det er denne lighed med et alfeøre, der har fået Salmonsen o. a. til at kalde den »Elleøre«, vides ikke, men dette navn forekommer i hvert fald aldrig i ældre tid, og udtydningen er forkert. Den ældste betegnelse er *Ellorn* (undertiden fordrejet til Elhorn) og selv om det er fristende at antage, at første led har forbindelse med elletræet, kan dette heller ikke være rigtig. Antagelig er det samme ord som »helle« = flad sten, og sidste led er så måske dannet af ore = uopdyrket jord (smlg. oredrev), men med sikkerhed kan selv Stednavneudvalget i København ikke udtale sig. Fra folkemunde kendes kun én geografisk stedbetegnelse på selve øen; det er »Svejten« — den ring, der omgiver lavningen i midten.

Der gives beretninger om gamle byer, som er sunket i havet og kun med ganske bestemte mellemrum for en kortere tid dukker op igen. Således vil vi finde Elleores tidligste historie, ikke som en fast sammenknyttet kæde, men som enkelte perler, vi selv drager ud af skallen og trækker på en snor. Velan, lad os da, mens bedsteborgeren snorker under dynen, gå på dette perlefiskeri.

Den første, der har givet os et — indirekte — billede af tidlige turister på holmen, er såmænd selveste SAKSE. Han fortæller, hvordan en tapper Roskildeborger *Vetheman* tilsidst blev så irriteret over vendernes skarnsstreger, at han dannede et »søhanelag« af Roskilde-brødre for at forsvare sig mod fjenden, og de »lagde aldrig nogen ø fra sig, hvor vinden bar på, uden at have undersøgt læsiden.«

Man skulle jo nok vente, at når kong Valdemar nogle år senere, o. 1200, lod lave en »øliste«, ville Elleore også være nævnt deri, men det er den nu ikke, og forklaringen er blandt andet den, at den slet ikke tilhørte kongen mere! Den var blevet Roskildebispens i hans egenskab af ejer af Bistrup. — Absalon har altså mangen gang passeret den, når han tog ud for at besøge sin gamle skolekammerat, abbed Vilhelm, på Eskildsø.

Reformationen blev en dyr streg i regningen for Roskildes bisp, og blandt det, han mistede, var også Elleore, som sammen med det øvrige gods tilfaldt kronen. Frederik den Anden overdrog 1661 Bistrup med tilliggende til staden København, så nu var da de to gamle bispebesiddelser forenet igen.

Hans søn, den velkendte Christian den Fjerde, har måske været fortrydelig over den fædrene flothed, for han anskaffede sig i alt fald en gård i Veddelev, »hvor der falder gode ål«, og har han, som en af sine efterfølgere, haft smag for isbådsejlads, så har han tit faret Elleore forbi. Men det får nu foreløbig stå hen.

Der er noget smukt poetisk i, at det er Elleores rige, vilde flora, dens blomster og planter, der første gang rigtig har tegnet dens navn i den danske historie. Et halvthundrede år efter at Fjerde Christian havde lukket sine øjne, begyndte den lærde mand, Ole Borch, på noget så nyt og ukendt som botaniske ekskursioner. Han samlede nogle unge studerende omkring sig og drog med dem ud af Københavns porte for i byens omegn personligt at tage plantelivet i øjesyn, — ofte gik de hele dage og flere mile. Det var godtfolk, der kom med på disse ture: Johan Monrad, Holger Jacobæus, der blev den berømte Niels Steensens efterfølger, og den senere biskop Bircherod. Jacobæus havde en fætter i Roskilde, den bekendte arkivar Thomas Bartholin, og han giftede sig senere med hans enke, efter at have været første gang gift med hans søster, altså sin kusine, — og Bircherod ægtede »på sin udmærkede ven, Holger Jacobæi råd« en datter af en anden Bartholin. Familjeforholdene må efterhånden være blevet lidt indviklede!

Tilbage til Ole Borchs ture. Som assistent havde han PEDER KYLLING, som noget efter blev gjort til »Kgl. Botanicus« og udgav den udmærkede »Viridarium Danicum« (»De danskes Lysthave«). Heri beretter Kylling om følgende plantefund:

liis in profundas lacinias divisis. C. B.	indskaarne Blade.	zerschnittenen Blättern.	oc i stillstaaende Vand. Maj.
Raphanus aqvaticus foliis integris.	Vand-Peberoed med heele Blade.	Wasser-Rettich mit gantzen Blättern.	Ibidem.
● Raphanus marinus.	Strand-Peberoed.	Meer-Rettich.	Ved Kiøbenhafn / paa Amager / Elhorn ved Roeskild. Iul.
Rapistrum flore luteô, C.B.	Kidike/Agger-Kaal med guule Blöster.	Hederich mit gelbē Blumen.	Alt for overflødig iblāt Kornet.
Eadem flore albô, C. B.	Steenklever med hvide Blomster.	Weisser Steinklee.	Ved Eemmedrup/oc udi Brygger-Vangen ved Kiøbenhavn. Iun.
Melilotus maritima foliis crassioribus.	Steenklever / som voxer ved Stranden.	Meer-Stein-Klee.	Paa Elhorn ved Bognæs / ved Strandsiderne i Valdborg Herrit. Iun.
● Mentha angustifolia spicata, C. B.	Mynthe med smale Blade.	Spitze Müntze.	Paa Reberbanen ved Assens. Aug.

Menta

(i 1954 har magister Johan Lange fra »Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskoles afdeling for systematisk Botanik« genfundet den sidste, mens den første, som er meget sjælden, synes at være forsvundet.)
Peder Kylling — denne »Urtekostens mester« (som en spøgefugl kaldte ham) boede som evighedsalumne på kollegium, og en næsvis student har tegnet dette portræt af ham:

»Han bar ej Dun,
Men hans Fasun
Var baldet lang og maver.«

Men et endnu bedre billede har vi af ham i en pennetegning fra Ole Borchs udflugt, hvor han er den eneste, der er nævnt med navn.

Nu er det ovenikøbet slet ikke usandsynligt, at den situation, der er foreviget, er det lærde selskabs besøg på øen Elleore! Ja, for mesteren for tegningen er ingen anden end den føromtalte Jacobæus, som i 1690 købte sig en gård i Veddelev af »Sal. Johan Kleins Enke for 2700 Rigsdaler — 2 skiøne hafver, smuk bygning, 4re Bøndergaarde etc.«. Her skrev Jacobæus i 1696 et langt og kønt latinsk digt »de Villa mea Weddeløf prope Roschildium«, hvori han priser egnens skønhed.

Og selvsamme sommer, mens Jacobæus oppe fra land nyder udsigten over fjorden til Elleore, sejler »Hydrografiens Fader«, søkortdirektør JENS SØRENSEN farvandet tyndt derude og noterer i sin opmålingsbog: »— Inderst til Tværds Holmen ELLORN, som er det ½ Vejen —« (nemlig til Selsøpynten). Ringen er første gang sluttet omkring den lille ø!

De dejlige skove ved Boserup og Bognes, som giver Elleore relief, har givet filosoffen ANDERS GAMBORG ideen til en afhandling i 1800 om: »Forbedring af fuglenes sang i vore skove« — nemlig at lægge spurveæg under kanariefugle! Den første snes år af sit liv tilbragte Gamborg nemlig nær Roskilde, den sidste i selve Roskilde. Her i byens midte skrev han et digt (aftrykt i »Kjøbenhavns Aften-Post«) om »Fratres Ordinis Roskildensis, det er Roeskilde Brødre-Selskab ved Aaret 1150, erindret i Roeskilde den 12. August 1788.« Det fortæller om den ovenfor nævnte Vethemans bedrifter og konstaterer, at Roskildes indvånere endnu kan: »Ved Isefjord vi end i vore Dage / De Roskild Brødre finde

kan / Til Krig de ei, men for Plaiseer uddrage, / Til Fugleskyden ved vor Strand — —.« Anders Gamborgs omsorg for kanariefuglen forhindrede ham altså ikke i at være med til at skyde papegøjen nede ved stranden, hvor den lille ø derude tegnede sin sorte streg mod den hvide himmel! Der er intet i hans liv og frembringelse, der ikke kan overbevise os om, at han mere end en gang har sat fod på Elleores jord.

Det samme må gælde den kendte historiker og politiker FREDERIK BARFOD, som i 1830'erne foretog »fodrejser« heromkring, ofte overnattende i en lade eller høstak. Sin rute har han tegnet i et digt, hvor han som scene benytter den lille høje halvø få kilometer fra Elleore »Min borg stod hist på *Boelund* —«. Hans længsel efter at finde »Alfernes ø« gav sig udtryk i adskillige strofer herom, bl. a. således:

»Hisset est du Laura, hist på øen,
lys den grønnes, blå sig bølger søen,
men du smiler som den hvide alf —«

og et tiår efter synger han i Roskilde:

»Velkommen da, I forskere fra Norden
til Issefjorden,
hvor dunkle fremtidshåb sig sært forbinder
i fyldigt nu med stolte fortidsminder.
Lad det fra Roskild runge over jorden —«

»Onkel Barfod — — — vi børn kaldte ham mærkeligt nok ikke ved fornavnet,« var en hyppig gæst i C. H. RØRDAMs hjem, og der har sikkert lyst et smil i det store skæg, når nevøen fortalte om sin vinterfornøjelse i 1850'erne (som han gør det i sine erindringer »Svundne dage«): »Hvilken fart, når vi, efter at have krydset på skøjter ud til den lille ø »Elleore«, gjorde omkring og med overfrakken bredt ud som vinger, fik nordenvinden til medbør og som en pil, uden at røre en fod, i få minutter tilbagelagde den vist over en halv mil lange isvej ind til havnen!«

Det var dog ikke blot om vinteren, Elleore kunne virke tiltrækkende. En anden præstegårdsdreng, Henning Nielsen, fortæller i »Årbog for Historisk Samfund for Københavns Amt« fra samme tid: »Om sommeren roede vi enten ud til den lille ø, Elleore, eller over til Veddelev mark, hvor vi bl. a. en sommer hjemsøgte en mark med grønærter, der gik lige ned til vandet.«

I disse år — midten af det 19. århundrede — skete der en stor forandring i Elleores status.

I Chr. 8.s næstsidste regeringsår 1847 lod staden Kjøbenhavn afholde en auktion over de den »tilhørende Ejendomme Riisøen, *Ellorn* og Svineholmen, der opbydes til Overdragelse i Arvefæste.

»Fornævnte Eiendomme bestaae af en Halvøe beliggende mod Issefjorden samt tvende smaa Øer i bemeldte Fjord. — Riisøen (d. v. s. Halvøen) indeholder c. 54 Tdr., og de 2de smaa Holme 0.6½ Tdr., ialt omtrent 60½ Tdr Land.

Hidtil har disse Eiendomme været overdragne til Græsning og Høeslet, men det staar Arvefæsteren frit for at lade Riisøen bebygge og afbenytte den til Græsning, Høeslet samt tillige til Dyrkning efter de i Almindelighed gjældende Regler.«

Det hedder videre: »Med Hensyn til den i Eiendommen staaende Kanon maa der ingen Udstykning eller Deling af samme finde Sted uden Kjøbenhavns Magistrats Samtykke.«

Læseren aner vel allerede et helt drama: en »kold krig« mellem Roskilde og København, hvorunder den sidste er i den heldige besiddelse af belejringsskyts på de strategisk fine højder ved Risøgård. — Men ak, en undersøgelse af ordet giver det prosaiske resultat, at der er tale om de i arvefæsteejendommen stående ydelser!

Auktionslederen, C. A. de Coninck fra Roskilde, udbød altså alle disse herligheder til salg, og den højstbydende blev kammerråd og domretsprocurator *Philip Julius Knudsen* af Kjøbenhavn,

som for en årlig arvefæste af 50 tønder byg og en sum (dog kun én gang for alle!) af 7805 rigsdaler fra d. 20. september 1847 kunne kalde sig hersker over Riisøen, Ellorn og Svineholmen!

Som den første og det første gav kammerråden sig da i kast med at lade rejse en bygning på Riisøen, »10 Fag stor«, og her holdt han da sit indtog med sin højtelskede hustru, fru *Julie*. Julius og Julie har sikkert været overbevist om i et langt liv ved hinandens

Fra englænderen MOSES PITTs kort 1680

side at få lov at betragte den skønne udsigt til Roskildes domkirke og de henrivende solnedgange over fjorden. Dog — »Kammerråder spå'r, men Herren rå'r«, og kun tre år fik Philip Julius, der i mellem tiden var avanceret til hof- og stadsretsprocurator, lov at dvæle i sit hjem blandt sine egne. Dybt nedbøjet ønskede hans enke at forlade dette sted, hvor minderne talte, og udbød sin ejendom til salg på auktion d. 1. april 1851.

Men havde fru Julie ventet på en Romeo, der skulle fri hende fra besværet, så blev hun narret april! Ingen liebhaver meldte sig på hin første auktion. En ny berammedes — samme resultat. Endnu en — en tredje — blev bekendtgjort. Ville da ingen melde sig? Var der slet ingen, som ønskede at tage i sin besiddelse »Riisøen, Ellorn og Svineholmene« (thi den sidste var nu — måske for

bedre at lokke husarerne ind — pludselig kommet i flertall). Man spejdede efter en ridder på arenaen — og han kom!

Den tredje auktion afholdtes d. 15. april, og denne gang på selve Riisøen.

På requirantindens vegne var mødt cand. jur. Glückstadt og hendes lavværge, doctor Knudsen. For yderligere at lokke, var nu tilføjet: »samt nogle paa Loftet henliggende Brædder«.

Måske var det dette, der gjorde udslaget; nok er det, at der nu faldt hammerslag for *Peter Frantz Lange* af Roeskilde, som da også overtog herlighederne.

Da bestyrelsen af *hele* riget: Riisøen med de to i personalunion stående øer Ellorn og Svineholmen(e) har syntes kammerråden en for omfattende opgave, havde han overladt herredømmet over de sidstnævnte (under sin egen opsigt) til Niels Jacobsen af Weddeløv, som formedelst udredelse af alle communeafgifter, jordemoder-, skole- og fattigbidrag, samt hartkornsskatter og kongereiser og ægter var vicekonge her med opsigelsesfrist til udgangen af 1852. Peter Frantz Lange synes at have benyttet sig af denne ret til at blive Niels Jacobsen kvit, thi sidstnævnte forekommer ikke, da ejendommen atter udbødes til salg.

Dette skete d. 29. januar 1854, og køberen blev *Christian Hansen* af Sct. Jørgensbjerg. Allerede samme år føler dog Chr. I. Hansen sit hverv for tyngende, og han afstår det til hestehandler *Christian Mortensen* af Roeskilde d. 18. december. Med et lettelsens suk har de Coninck afsluttet det efterhånden omfangsrige dokument med de tre skøder etc. med ordene »Dette under min Haand og Embedssigil udstedte Document kan under Iagttagelse af Lovgivningens Forskrifter i enhver Henseende saaledes antages til Læsning i Retten.«!

Ved denne lejlighed overtager Chr. Mortensen en panteobligation på 1600 Rigsdaler, og i de kommende år forbedrer han driften. Hvornår han er død, fremgår ikke umiddelbart af dokumenterne, men det har antagelig været i begyndelsen af 1860, da hans enke samme år i juni har erholdt Sjællands stiftsamts tilladelse til at sidde i uskiftet bo. Og nu oprinder en ny storhedstid for bedriften, for nu har *Maren Kirstine Mortensen*, f. Nielsen, tøjlerne i sin myndige hånd. Og dronning Kirstine skulle snart vise, hvad stof hun var gjort af!

Det syntes ikke at være skæbnens mening, at den stolte MAREN KIRSTINE skulle sidde som enevældig og uafhængig hersker over

Frederik Barfod »står på holmen midt i sø«

»*Urskandinaven*« Poul Frederik Barfod (1811-96) stiftede 1834 »Velgørenhedsselskabets Skole«. — »Jeg var kun en gøg, der lagde mit æg i andres rede« sagde han. Men fra denne rede fløj de fugle, der slog sig ned på Elleore i 1944.

Riisøen, Ellorn og Svineholmen. På Danmarks riges vegne mødte kirke- og undervisningsministeriet op for at afkræve hende en *Kongetiende* (!), som skulle tilfalde Kjøbenhavns universitet.

Hvem ville ikke have nejet sig for sådanne myndigheder? Men dronning Kristine gjorde det *ikke*. Hun indankede sagen for Hof- og Stadsretten, hvor den pådømtes den 8. januar 1866, således at citantinden skulle erlægge det skyldige beløb, dog skulle sagens omkostninger ophæves.

Hvad sagde Maren Kirstine til dette? Var hun dermed slået ud? Nej, så havde man kendt hende dårligt. Uimponeret var hendes rolige kommentar: »Så appellerer jæ!« Den 17. januar påankede hun sagen for højesteret, og her afsagdes den 24. oktober d. år følgende dom:

»Efter de fremkomne Oplysninger maa det antages, at den i den indankede Dom omhandlede Ejendom, Riisøen, før den 1. Januar 1856 i en lang Tid udelukkende har været anvendt som Græsningsjord, og det er overhovedet ikke oplyst, at den nogensinde før det nævnte Tidspunkt har baaret tiendepligtig Jord, endsige svaret Tiende.« — »Riisøen (kan) altsaa ikke være bleven tiendepligtig derved, at den efter den 1. Januar 1856 er bleven opdyrket, og efter Citantindens Paastand vil Universitetet derfor være at kjende uberettiget — til at oppebære Kongetiendeafgift af Riisøen og bør derhos tilbagebetale Citantinden de under Sagen omhandlede 58 Rdl. 72 Sk. — Processens Omkostninger for begge Retter ophæves.«

Den »svage« enke havde sejret! End ydermere viste sagen, at *hun* havde kultiveret denne ejendom og bragt den frem til, hvad den var. Og 1888 satte hun kronen på værket ved at udbetale panteobligationen til udslettelse af pantebogen. Kvit og frit sad hun på sin borg vis a vis den gamle bispestad!

Op mod århundredskiftet er Risø-domænet overgået til dynastiet Henriksen, og det blev en af denne slægts repræsentanter, gårdejer P. Henriksen, der kom til at opleve den mest bekendte og bevægede epoke i Elleores historie: Filmatiseringen af en løvejagt i 1907.

Løvejagten

Forberedelser til Løvejagten

JAGTEN GÅR IND

»Vil du jage løver i Dannevang,
da må du vente til en anden
gang –« (Roskilde Avis, 1907.)

»Løvejagten på øen Elleore i Roskilde Fjord, Sommeren 1907. Mon der er skrevet mere om nogen Episode fra Nordisk Films Co.s første Aar – og skrevet så mange Misforståelser? Jeg tror det ikke.«

Således begynder Ole Olsen selv i »Filmens Eventyr og mit eget« skildringen af »Løvejagten«. Det pudsige er imidlertid, at han nu også gør sig skyldig i en række misforståelser; pudsigt, men ikke særlig uforklarligt, at der opstår erindringsforskydninger, når man som her i en alder af 77 år nedskriver sin version af begivenheder, der ligger en menneskealder tidligere.

Mere overraskende er det, at skildringen fra Arnold Hendings »Stjerner i Glashuse« heller ikke kan bruges som »primær kilde«, da den jo dog er udkommet senere end Ole Olsens erindringer og derfor kunne have draget nytte af oplysningerne heri. Ole Olsen taler således om »to vilde hanløver fra Hagenbeck«, Hending om en – alt andet end vild – løve fra Zoologisk have, o. s. v. Olaf Fønss, som Ole Olesen polemiserer imod, begår den samme fejl, og endog den ellers så grundige Achton Friis skriver i »De Danskes Øer«:

– – – »Vi er sejlet til Roskilde for at proviantere og har paa Vejen passeret den lille Holm, Elleore. Havde den ikke dette gamle Navn, vilde den ellers bekvemt kunne supplere de mange Dyrenavne paa Fjordens Øer – Øksneholm, Svineholm, Ko-Katteholm« og passende kaldes »Løveholm«, idet en bekendt Filmsdirektør her slap en gammel udrangeret Hanløve løs og lod den optræ-

de i en Løvejagt foran et Kamera, ved hvilken Lejlighed den blev nedlagt med Ildvaaben.«

Vi må altså i det følgende søge metodisk at sammenstykke vor beretning af samtidige kilder, det vil i første række sige dagspressens referater.

Hermed er vanskelighederne ikke ganske forbi, idet man ikke må glemme, at sagen, efterhånden som den udviklede sig, blev p o l i t i s k: den blev med stor dygtighed udnyttet som en brik i spillet mod Alberti, der endte med, at han meldte sig selv til politiet som skyldig i bedrageri for mange millioner! Derfor vil man ved gennemlæsning af de gamle aviser opleve overraskende kovendinger i deres synspunkter. »Social Demokraten« begynder kølig-ironisk, men ender med at være voldsom pro-olsensk, mens omvendt »Danebrog« – Albertis eget blad – i begyndelsen er velvilligt ligegyldigt, men til slut nærmest hysterisk. Den spidse penneduel de to retninger imellem vil vi dog lade ligge til fordel for de reelle fakta.

Det er sikkert nok direktøren for Nordisk Film«, der selv har fået ideen til en sådan film, og det er også ham, der fra kontoret i Frihavnen har rettet en henvendelse til Hagenbeck i Hamburg, hvilket næste dag resulterede i følgende telegram: »Offeriere zwei prachtvolle männliche Löwen. 2000 Mark Stück.« (det blev dog vist næppe den pris, der blev betalt.)

Men hvem fik nu ideen til at anvende netop Elleore til skuepladsen for den usædvanlige jagt? Det kan ikke fastslås med sikkerhed, men »Politiken« kan dog nogle dage efter begivenheden berette at have hørt, at det er en medarbejder ved »Danebrog«, der har opsporet denne ø og lejet den til Direktør Olsen! »Det ville da være meget pudsigt,« fortsætter bladet, »om Vedkommende, der også er knyttet til Dir. Olsens Virksomhed som Libretto-Forfatter, netop skulde være den, der for sin ene Arbejdsgiver indledede den Løvejagt, der skulde blive så ildeset af den anden.«

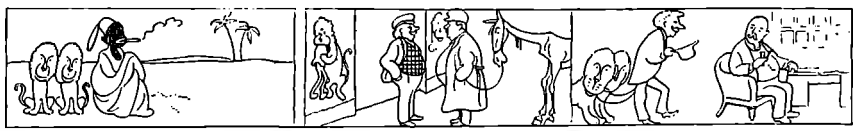

I Afrika, Saharas Sand, Oase, Palmespind,
En Neger, Monocle, Absinth og Kvalmepind.
Han haaber og han anlgger Lever hele Dagen vaab,
En Søn af Afrika og Selgerens af Hagenbeck.
Han har lige tagt sig te brugte Lever til,
Som hans Selgerfar netop har en Kæber til.
Det er Dyretæmmer Hans Jacob Ballerup,
Der turnerer landlem Løgstør og Hjallerup.

II.

Et Telt Hjallerup, en Dyretæmmer, Puns og Ol,
En Slagtør, en Hoppe med Spat og en med Fel:
„Mit sidste Ord: for otte Hundred Hopperne kan gaa,
Hvis jeg i Tilgift kan de appelere Lever faa!"
„Ja tag bare vogk, men hvad vil Du med de Øg?"
„Jeg vil blot for Spøg en at lave lidt Halløj,
Skal jeg ha' de to?" „Naa i Gods Navn vaersego',
Skønt en træger de Bæster s'gu snart til at faa Ro."

III.

Et fint Kontor, smaa Billeder fra Golv og til Gesims,
Kontorstol, en Mand, der er Direktør i Films.
„Halle, hvem der? Goddag, Goddag, om jeg vil købe hvad?
To Løver? To er meget! Naa, de skillen ikke sig!
Ellaore, hvad, hvem er han? Jaaaa en Ø!
Og et Gud, en Hest, der gndt vid, at de skal der?
Til en Løvejagt!! Ja den hopper jeg s'gu paa,
Ikke helt unge? Naa men saa glada at ändå?"

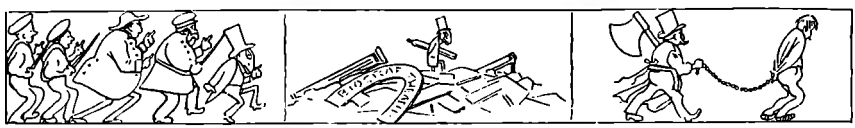

IV.

Fru Famma, nej, paa bedre dansk, en Kaft der aj blev holdt,
En Censor, der hopper og springes som en Boldt,
En Dyrsen, en Mer'sheven, en Politibetjent,
En Excellence, to Kanener og et Regiment.
Ramse-Thone Herred og Lejre ligesaa
I Beleiringstilstand i flere Dage laa,
En Kanonbaad, hjemkaldt ved truadlen Telegraf,
Arriveret, da Jagten for længst var gaaet af.

V.

En Løvejagt, Forbry'erjagt, Du lille dode Ged!
En Censor, der kniber og lider valdigt ve'et.
En Excellence, bleg af Harm ved Hestens sidste Strid,
Den Hest godt kunde være bragt i Landbrugsselleriet.
„Lille Censor!" „Her!" svarer lille Censor vlms.
„Hvak i Danmarks Land kan vi ikke ha' den Films.
Det Theater jævnen med Jorden skal. Naj bl'e!
Muligvis er der no'en, man Theatret kunde gi'e."

VI.

En fredlen Mand i Danmarks Land! Farvel mit fagre Hjem!
I Slagelse Radlen har taget Ilksen frem.
„De onde Mand, din Løvejagt Dig hasle han din Hals!
Og Ijene paa den hav, det skal De ikke ellenfels!" — —
Paa den lille Ø blev han i Forvaring bragt,
Hvor de Løverben ned i Jordens Skod blev lagt.
Han med Vemod mindes lazer det lille Ben.
Der er gaaet i Arv til en Sen af Hennlege sen.

FØRSTE JAGT

Torsdag den 15. august ankom de to løver i nogle særlige kasser på en jernbanevogn til Roskilde jernbanestation, og dermed tager dramaet sin begyndelse.

Den tidligere omtalte Holger Jacobæus fra Veddelevgård noterede i sine optegnelser i 1680'erne »adskilligt som en huer by er berømt af«, og skrev for Roskildes vedkommende: »Kildevande, degne, sladder, ringen – –« Hvad det tredje punkt i karakteristiken angår, kan man vist ikke helt fragå, at det også holdt stik i 1907! Løver kan som bekendt ikke tie stille ret længe ad gangen, og det kunne ikke undgås, at kasserne med det brølende indhold vakte opstandelse. Hvad der ikke allerede var sivet ud om forberedelserne, lagde folk gladeligt til. Blandt de mest ophidsede var redaktionen for »Roskilde Dagblad« og en frøken Gold, formandinde for den stedlige »Forening til Dyrenes Beskyttelse«; hun synes at have været en ret entreprenant dame, »der altid gerne blandede sig i noget, hun ikke vidste besked med.« (O. O.) Gennem hende kom man i forbindelse med landsformanden for foreningen, forfatteren Fritz Holst, og denne henvendte sig så til landets justitsminister, Alberti, med krav om, at der blev nedlagt forbud mod det påtænkte dyrplageri.

Der synes ikke at foreligge andre personlige motiver hos den almægtige minister end at vise sin magtfuldkommenhed også i denne sag, og med vanlig kraft og energi tog han straks fat. Snebolden var blevet til en hel lavine.

I mellemtiden havde de lokale løvejagtsmodstandere også henvendt sig andet steds. De havde rettet henvendelse til Lejre herredskontor, hvor den fungerende herredsfoged, fuldmægtig Hansen – herredsfoged Kampmann var bortrejst – blot kunne sige, at han ikke anede, hvad der skulle ske, men at han netop havde telefoneret til sognefogden på Skt. Jørgensbjerg om ikke at tillade fotograferne at sejle ud til øen, før Ole Olsen havde været på herredskontoret og fortalt, hvad det var, der skulle gå for sig på Elleore.

Fredag eftermiddag henvendte så Ole Olsen, hvis næse var begyndt at vejre stormen, sig på kontoret og spurgte, om man havde noget imod, at han skød sine egne dyr på den ubeboede ø. »Det kan jeg ikke se, der er nogen hindring for,« mente birkefuldmægtigen, »blot der ikke kommer mennesker til skade.« Efter at have afgivet garanti for, at der heller ikke ville ske nogen dyremishandling, kunne Ole Olsen drage af igen. Umiddelbart inden denne konference havde filmsdirektøren haft en samtale med en medarbejder fra »Roskilde Dagblad«, som ikke synes at være forløbet slet så harmonisk. Efter modpartens udsagn havde Ole Olsen nemlig erklæret, at der blot skulle skydes nogle løver, hvad han vel nok havde lov til, og at de andre dyr skulle agere i et helt andet stykke. Imidlertid var han kommet til at fortale sig, og synlig irriteret over fortalelsen sluttede han med at sige: »Jeg kender sgu godt straffeloven og ved, hvad jeg må gøre. Der skal ikke foregå dyrplageri af nogen art. Jeg har forresten lejet øen af ejeren, gårdejer P. Henriksen på Risøgård, og jeg har lov til at gøre, hvad jeg vil derude.«

Om aftenen inviterede han journalister fra »Politiken« og andre blade til at

overvære optagelsen af »jagten«, der var berammet til næste dag, lørdag.

Nu skete der imidlertid det overraskende, men i bladverdenen ikke helt ukendte, at de selvsamme journalister lørdag morgen på banegården kunne købe en avis, der i malende vendinger gav en øjenvidneskildring af hele jagtens forløb! Det var »Social Demokraten«s medarbejder, der således var kommet alt og alle i forkøbet, og han nægtede sig sandelig heller ikke noget, hvad nedenstående citater vil give en smagsprøve på.

Efter først at have beskrevet øens øjeblikkelige udseende – som vi skal vende tilbage til – skriver »Ax«: – »Blandt biografpersonalet var der i forvejen trukket lod om, hvem der skulle åbne for løveburene. Vedkommende var forberedt på at blive flået, og havde taget forskellige af de forholdsregler, man anvender med døden for øje; – men dir. Olsen havde i sidste øjeblik fundet på en snoremekanisme, som virkede på lang afstand, hvad der beroligede den »dødsdømte«.

Da buret var blevet opstillet lidt uden for palmelunden, trådte de fire skælvende fotografer ind i deres bure og indstillede apparaterne. Underofficererne lagde sig i baghold og spændte hanerne på deres geværer – og mumlende begyndelsesordene af Fadervor trådte d'herrer Larsen og Petersen frem fra tykningen parat til at byde de vilde bæster en efter forholdene stærk trods.

Så skete det højtidelige øjeblik – burets døre hævede sig langsomt, og snøftende, forsigtigt sættende poterne på fast grund, skred de hagenbeckske uhyrer frem – fuldkommen værdige en oberlanders blyant.

Der faldt et skud – vistnok ved en fejltagelse af hr. Petersen, og løverne gav et spjæt af skræk. Så plaffede jægerne løs; løverne dansede forvirret rundt og brølede fortvivlede, mens fotograferne i jernburene drejede håndtagene rundt som rasende. D'herrer Larsen og Petersen løb rundt i palmelunden, forfulgt af de efterhånden nysgerrige løver, som til sidst faldt til jorden for et par velrettede kugler fra underofficerernes bøsser.

Dermed endte den frygtelige løvejagt – som i de kommende dage vil være at se i de dertil indrettede teatre.«

Nu bryder pressefolk i almindelighed sig jo ikke om at blive distanceret, så de indbudte journalister har sikkert draget et lettelsens suk, da det viste sig, at beretningen var noget forhastet. At sukket er blevet forvandlet til et grin efter den overraskende vending, sagerne efterhånden tog, er mere tænkeligt.

De udsendte journalister og tegnere blev forøvrigt inden afrejsen videre bombarderet med de mest krænkende spørgsmål og beskyldninger af folk, der med egne øjne havde set det rystende drama udspille sig (!) og der blev spået dem, at de ikke ville slippe levende hjem gennem Roskilde, hvis der ikke hurtigst blev sat en stopper for ugerningerne på Elleore.

I løbet af dagen var øen blevet pyntet på sælsom vis. Roskildenserne, der sejlede forbi i deres både, gned øjnene og troede sig genstand for et af de smukke bedragerier, man kalder Fata Morgana. På den flade ø – »der er bar som en justitsministers isse« og »omtrent på størrelse med Wivels veranda,« (Rådhuspladsen havde nu været et bedre sammenligningsgrundlag), var der som ved et trylleslag opvokset en hel skov af palmer – for en stor del fabrikeret af affald fra Vestre Kirkegård! samt af lånte »øltræer« fra en fortovsrestaurant i København – som svajende for passaten udsendte en berusende terpentinlugt.

Midt på øen var rejst et stærkt tremmeskur, hvorfra ørkenbilledet skulle fotograferes, og på hver side af skuret stod et tremmebur med en løve i. I baggrunden hævede sig, skjult af buskadset, gule sandbunker – kort at fortælle, øen Elleore var omdannet til et lille stykke Afrika.

Til dette imiterede Sahara ankom nu et sælsomt optog. Først nogle underoffi-

Episode fra den afbrudte Løvejagt paa Elleore.

Jægerne paa Sporet.

Vi gengiver et Par af de mest dramatiske Scener fra Biografteatrets Løvejagt i Lørdags. Man ser de dristige Jægere lejrestig i Palmelunden, den ene ridende paa en Hest, der flere Gange interesseret og uden fjerneste Frygt betragtede de indespærrede Løver, og som altsaa ikke nær synes at have det Kendskab til Løver, som disse til Hesteked.

Oppe paa Taget staar to Fotografer; de har vendt deres Apparater nedefter, saa at der ikke kommer for meget Vand med — det virker jo ogsaa blot forstyrrende paa et Ørkenbillede — og inde i Skuret skimtes en af Skytterne, der længselsfuldt venter paa det store Øjeblik, da han skal strække en levende Hanløve til Jorden med en Dum-Dum-Kugle, hvilket Øjeblik, som bekendt, blev tilintetgjort af Rettens Folk, der ses i Motorbaaden.

Paa det mindre Billede har vor Tegner afbildet det Øjeblik, da Fiskermanden bærer den lille Birkefuldmægtig i Land; han føler sig tydelig nok generet af at skulle kundgøre Justitsministerens mærkelige Forbud.

Retten sættes i Land.

Forretningsverdenen.

Kapsvømningen

Saxtorph sejrede da i 31 Min. 48 Sek. Tjor vandt han i samme Løb „Politiken"s Pokal i 34 Min. 7 Sek.

cerer, lærere fra Hærens Skydeskole, som havde påtaget sig at ramme et gnistrende løveøje uden at skælve. Dernæst fotografer, som stående på et stillads ude ved vandet – for ikke at blive overfaldet – skulle forevige de spændende øjeblikke. Filmselskabet bestod foruden af Ole Olsen selv og fotograf Axel Gråtkjær (Sørensen) af den fhv. sergent Viggo Larsen, tegneren Ulk-Jensen, idémanden Knud Lumbye, Jørgen Lund, Poul Neve og negeren William Thomsen fra Vestindien, som man havde fundet på en beværtning på Vesterbro. (Da der havde været tale om, at man nok ville vække for meget opmærksomhed de næste dage, når man rejste frem og tilbage, havde den sidstnævnte troskyldigt sagt: »Jeg kunne jo bare tage noget andet täj på!« – og smilt undskyldende over hele sit kulsorte ansigt! Deltagerne i jagten forsvandt ind i skuret og kom snart efter ud, iført fantastiske tropeuniformer. Forretningsføreren var fransk rejsende i khakikostume, tropehjelm og brune »leggings«, skuespilleren fremtrådte med blonde whiskers og apoplektiske ansigtstræk som urtypen på den rejsende englænder, og negeren Thomsen, som skulle agere menneskeæder mellem potteplanterne, havde blå bukser og rød skjorte på.

Den lille karavane drager spejdende frem og gør holdt i den nymalede palmelund, da negerens vagtsomme øje opdager sporet af to løver, som jagtselskabet nu søger efter, mens fotografiapparaterne snurrer. Jægerne skal lige til at forsvinde ud af billedets synskreds for at bjerge sig ind i skuret, og en mand står parat til at åbne for løverne, da et højt råb fra søen standser hele foretagendet. Ubemærket af alle har en lille motorbåd nærmet sig, og i stævnen står birkefuldmægtig Glarboe fra Lejre herredskontor. Han vinker advarende og forlanger at tale med direktøren. En af fiskerne tager den lille mand på ryggen og bærer ham gennem det flade vand, der her omgiver øen, ind i land. Fiskeren bander bagefter på, at han havde ladet ham falde i vandet, hvis han havde vidst, hvad han havde at sige. For det er intet mindre end en bombe, birkefuldmægtigen nu kaster mellem de tilstedeværende. Alberti har nedlagt forbud mod hele arrangementet!

For at forstå, hvordan det er kommet hertil, må vi et øjeblik gå lidt tilbage i tiden.

MELLEM JAGT

Alberti var nemlig lige så lidt som Ole Olsen kommet sabbaten i hu. Tværtimod var han begyndt den lørdag morgen at sætte det hele i sving. En samtale med censor Levin resulterede i, at denne emsige herre satte sig i telefonisk forbindelse med Nordisk Films fabrik. Hr. Levin meddelte fabrikken, at da han forud vidste, at det eventuelle jagtbillede var baseret på et modbydeligt dyrplageri, ville han selvfølgelig forbyde det. »Det kunne naturligvis ikke falde mig ind,« sagde censor, »at forbyde et billede, hvorpå der optrådte løver, eller hvor løver blev skudt. Men når jeg nu på forhånd ved, at et råt dyrplageri finder sted for at få billedet lavet, ja, så selvfølgelig forbyder jeg det.« Den videre samtale er fra anden side refereret således: Censor: »Jeg vil sige Dem, at jeg forbyder billedet.« Manden: »Det kan De ikke.« Censor: »Jo, Gu' kan jeg så.« Manden: »Nej, Gu' kan De ej.« Censor: Hvorfor?« Manden (grinende): »For billedet skal straks sendes til Amerika, og der kan De vel ikke forbyde noget!« Herover blev censor så rasende, at han tabte brillerne (fortæller »Politiken«), og

ringede så frygteligt af, at det gnistrede om ørene på de stakkels damer i centralen.

Imens havde den skikkelige fuldmægtig i Lejre troet den hellige løvegrav vel forvaret og hengivet sig til sine egne meditationer, da en ekspressamtale med selveste justitsministeren fra København i den anden ende, brat gjorde brud på hans fred. Alberti udbad sig en redegørelse for, hvad der forelå i sagen, og da den var givet ham, beordrede han, »på mit eget ansvar«, herredskontoret til at nedlægge forbud mod, at der blev sluppet løver ud på øen overhovedet. Straks efter denne samtale begav den ulykkelige fuldmægtig Glarboe, der var udset til at være Gabriel med flammesværdet, sig afsted til Elleore, hvor vi altså lige før traf ham, ridende fedtelam på en fisker.

»Jeg meddelte direktør Olsen forbudet mod, at løverne slippes løs,« fortæller Glarboe. »Han blev meget arrig og forklarede, at det var en misforståelse. Løverne skulle ikke slippes løs på de andre dyr; meningen var, at der skulle laves flere optog, i et skulle hesten skydes, i et andet skulle løverne skydes. Han havde sat et meget stort og kostbart apparat i bevægelse, købt de dyre løver i Hamburg, der var ingen mening i at forbyde ham det, han ville foretage o. s. v.

Jeg erklærede, at forbudet naturligvis ikke blev trukket tilbage, og den vrede hr. Olsen meddelte så, at han gennem sin juridiske konsulent ville forhandle med justitsministeriet.

Ved min tilbagekomst til herredskontoret lå der et telegram fra justitsministeriet, gående ud på, at vi skulle forhindre hele forestillingen, og lidt over klokken tolv tog så politiassistenten af sted. Han er sikkert kommet tidsnok, og jeg kan sige Dem, at der afgjort ikke finder nogen løvejagt sted derude på den lille ø,« slutter Glarboe sit sejrskommunique til »Danebrog«.

Har en lille rest af usikkerhed endnu boet i hans sind? Er han – først bagefter – kommet i tanker om en særlig ytring af Ole Olsen; da denne nemlig spurgte ham, hvad det kunne koste at overtræde forbudet – et spørgsmål, som han klogelig overhørte – sagde direktøren: »Åh, det kan vel ikke blive mere end en bøde.«

Under alle forhold traf man fra hovedkvarteret i Lejre visse forholdsregler, deriblandt den, at man lod sognefogden fra Sankt Jørgensbjerg jævnlig se i kikkert over til øen! Men alt var fredeligt og roligt derovre. Løverne var i deres bure, hesten og gederne gik og græssede. Det forlød, forsåvidt også beroligende, at hr. Olsens onde lune havde givet sig udslag i, at han gennem en købmand i Roskilde havde lovet redaktionssekretær Fribert Mortensen en forsvarlig dragt prygl. Han havde altså indset nederlaget, – – mente man.

Men alt dette var kun søndagsstille før stormen.

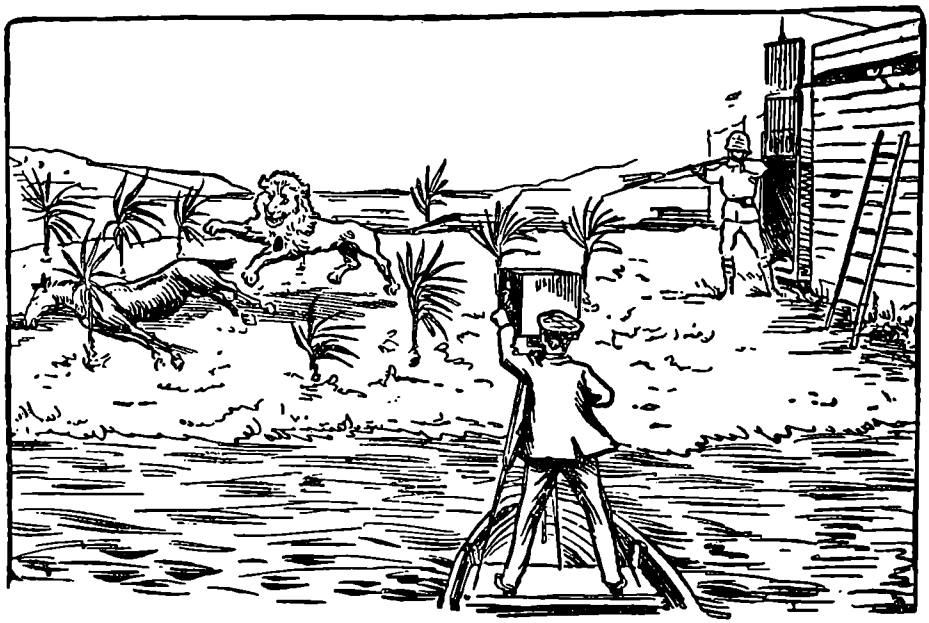

Tegning af Ulk-Jensen, Politiken 1907

ANDEN JAGT

Det skulle nemlig vise sig, at manden, som turde binde an med to sultne løver, også turde binde an med selve Alberti. Hans slagplan var lagt. Forinden han selv handlede, sendte han imidlertid sin inspektør ud på en meget diplomatisk sendefærd.

Inspektøren henvendte sig først til arbejdsmand Knudsen, der en hel nat havde opholdt sig på øen som vagt med de to løver. Inspektøren spurgte arbejdsmanden, om han ville købe løverne billigt og samtidig forpligte sig til at lukke op for løveburet. Denne noget besynderlige forretning med tilhørende ubehagelige forpligtelse turde hr. Knudsen dog ikke indlade sig på, og inspektøren havde ikke større held med sig hos slagter Carl Petersen af Sankt Jørgensbjerg. Slagteren havde ikke før i sin mangeårige praksis haft med løver at gøre.

Endelig lykkedes det inspektøren at finde den rette mand – fisker Niels Christiansen. Denne mand, som ellers var vant til at omgås havets fredsommelige væsener, slog straks til og købte de to blodtørstige ørkenkonger med samt hesten og geden for den i sandhed billige pris af 150 kroner. Fiskeren betalte kontant og gjorde i samme øjeblik en endnu bedre forretning. Han gav nemlig for en sum af 300 kroner sin tilladelse til, at der måtte tages »levende billeder« af dyrene.

Den ny menageriejer strøg smilende gevinsten til sig og solgte i løbet af dagen det tiloversblevne hestekød til en slagter, og alle burene, der fulgte med

i købet, til en brændehandler. Det eneste, den entreprenante fisker ikke måtte få lov til at beholde, var løveskindene, som inspektøren ville tage med sig hjem som sejrstrofæ. Flåningen skulle besørges af den føromtalte slagter Carl Petersen, der ikke havde noget imod at behandle de døde løver. Huderne ville da rimeligvis komme til at pryde biografdirektør Olsens stuer og der ligge som minde om den berømte løvejagt og Albertis forbud. Og nu skred så feltherren selv til det store værk.

Mandag d. 19. august lod han tidlig om morgenen sin lille hær af skuespillere, fotografer o. s. v. føre til Hedehusene, hvor de steg op i et par ventende landauere. Herfra kørte de til Veddelev over Himmelev. Omkring kl. 10 steg de i en båd fra Veddelevpynten, hvor der kun lå en båd med nogle mænd og et par drenge om bord i nærheden, og hvor de således i ro og mag kunne træffe forberedelserne. Herfra er den korteste afstand til øen – 7–800 m – men indskibningsforholdene er – og var særlig i 1907 – ikke så bekvemme som i Roskilde. Hovedsagen var dog, at man undgik politiet, og da dette af en eller anden grund ikke havde været så forudseende at sætte vagt på øen, var alle hindringer således fjernede.

Det varede ikke længe, inden alt igen var parat. Der blev rettet lidt på de kunstige palmetræer og undersøgt, om det hele var i orden. To fotografer tog plads i det store træskur, og en tredje placeredes i en båd tæt ved kysten. I buskene bag palmerne skjulte de riffelbevæbnede skytter sig, og ved hjælp af snoremekanismen lukkedes der op for det ene bur. Løven, der kom ud, var ikke synderlig vild og gik sindig rundt. Gedekiddet var så lidt bange for den, at det løb tæt forbi den. Men derved fik løven øje på det; med et spring var den over kiddet, et slag af poten dræbte det på stedet, og med dyret i gabet gik løven videre over øen.

Da så den hesten, samlede sig til spring, slap kiddet, satte af og fo'r i et nu med alle fire ben gennem luften ned på ryggen af hesten. I samme øjeblik knaldede der skud bag buskene, og hesten sank om, ramt af en dum-dum-kugle. Nu viste inspektør Viggo Larsen sig, forklædt som tropeherre; han var foruden dyrene den eneste agerende den dag. Han dukkede op midt på øen og sendte løven en kugle gennem hovedet; flere andre skud fulgte efter, rovdyret udstødte nogle brøl, vaklede frem og tilbage og sank død om.

Der var nu blevet åbnet for den anden løve, der var træg og uvillig. Den sneg sig doven ud, syntes uoplagt og dorsk. Den standsede ligesom den forrige ved gedekiddet, som den dog ikke brød sig om og sprang derefter op ad træskuret, hvor mændene var skjult. En af dem stak sin bøssepibe ud og tirrede løven ved at kilde den i næsen! I det samme opdagede den hesten, og i et pragtfuldt spring satte den gennem luften lige ned på det døde dyr. I dette øjeblik ramte kuglerne den. Den flygtede ned mod stranden; det var øjensynligt, at den var dødelig ramt og søgte redning i vandet. I samme øjeblik trådte atter Viggo Larsen frem. Med den koldblodighed, der udmærker en dygtig jæger, tog han sit cigaretetui frem, tændte en cigaret, og først da lagde han an og sendte dyret den drædende kugle. Lig en søløve forsvandt den et øjeblik helt under vandet! Optagelsen af hele billedet – iberegnet kid, hest og to løver – havde varet nogle få minutter og var lykkedes fortrinligt.

Nu stod tilbage at foretage flåningen af løverne og hesten, og efter at Elleore var afklædt sit tropiske udstyr, vendte selskabet tilbage ad samme rute.

Lidt over middag rygtedes så begivenheden i Roskilde. De fleste ville dog ikke tro, at løvejægerne, som nu i flere dage havde været byens interessante samtaleemne, havde trodset myndighedernes forbud og alligevel arrangeret jagten, men da flere øjenvidner havde set det, måtte man jo tro det. Fra herredskontoret tog fuldmægtig Glarboe, ledsaget af politiassistenten, straks ud til øen igen. De

nåede ved tre-firetiden til Elleore, som de fandt menneskeforladt. Der lå kun de afhudede kadavre af løverne og hesten. Politimændene undersøgte hele terrænet og tog så tilbage til Roskilde. Her satte »Danebrog« sig ved femtiden, da fuldmægtig Glarboe var vendt tilbage, i telefonisk forbindelse med den konstituerede herredsfoged, fuldmægtig Hansen. Herredskontoret savnede endnu nøjagtige oplysninger; på Elleore havde der jo ingen været at afhøre, og fuldmægtigen havde endnu kun efterretninger fra Roskilde-bladenes journalister, der havde talt med øjenvidner til jagten. Selv havde han hørt, at f i s k e r n e fortalte, at hesten blev skudt, i n d e n løverne blev sluppet løs på den, hvorefter løverne så var blevet dræbt, men noget bestemt kunne han ikke sige. Dog var han ikke tilbøjelig til at tro, at der var foregået dyrplageri.

Men til denne forklaring, som aldeles ikke passede i »Danebrog«s kram, havde bladet adskilligt at bemærke. Ole Olsen havde jo sikkert fået assistance af flere fiskere, og de folk, der havde stået i ledtog med ham, havde jo mere interesse i at fortælle, at der ikke var sket dyrplageri end det modsatte. Da fuldmægtigen overfor bladet havde oplyst, at det ikke var muligt at afhøre fiskerne uden at angive årsagen hertil, havde »Danebrog« straks – gennem en Roskilde-korrespondent – en forklaring herpå: Dagen havde nemlig været så indbringende for de assisterende, at fiskerne om eftermiddagen havde været så berusede, at politiet ikke kunne komme til at afhøre dem!

Men »Danebrog« kan også godt klare sig selv uden hjælp fra myndighederne. I en vældig artikel i tirsdagsnummeret slippes alle de malende adjektiver løs. Et »øjenvidne« skildrer de »u d h u n g r e d e, v i l d e l ø v e r« (– selv »København«, »Danebrog«s politiske meningsfælle, har samtidig fundet ud af, at »løverne var nemlig fodrede og mætte, mens de, da i lørdags forestillingen skulle have gået for sig, havde sultet i flere dage og brølte af hunger.«)

»– løven sprang op på ryggen af den ulykkelige hest, der stod bundet til et træ. I samme nu suste en dum-dum kugle gennem hestens hovede, som fuld-

Et scenebillede fra Nordisk Films Kompagni's film »Løvejagten« hvor man i nærbillede ser løven nappe geden. Filmen havde premiere i Danmark 11/11-1908.

Et af de få billeder, der eksisterer fra »Løvejagten på Elleore«. Man ser scenen med de to kække jægere, spillet af A. Sørensen og Viggo Larsen, med deres boy stærte jagten mellem viftende baljepalmer og potte-urskovsplanter, nedgravet i strandjorden.

stændig sprængtes.« »Politiken« kommenterer dette således: »Hvad bladet (»Danebrog«) navnlig finder stygt, er, at man anvendte dum-dum kugler, så at hestens hovede bogstavelig talt sprængtes ved det første skud; hvor må det stakkels dyr dog have lidt, tænker bladet vel, når dets hovede lå spredt i en halv snes dele omkring på øen. Det er da dyrplageri, som man kan tage og føle på. Den pågældende medarbejder skildrer dyrplageriet i så grelle farver, at man virkelig til sidst gribes af ængstelse for, at det ikke er hestens, men hans eget hovede, det er gået ud over!«

Mens »Danebrog«s øjenvidne mærkværdigvis ikke har set noget til gedebukken, får man dog anbragt en syndebuk i stedet, nemlig direktør Olsen selv, som søger skjul inde i det skur, ovenpå hvilket fotograferne sidder og ryster.

Ole Olsen var imidlertid på det tidspunkt, den anden jagt fandt sted, forlængst i Vejle, hvor hans hustru lå syg på sanatoriet. Det havde været hans hensigt at forberede hende lidt på beskrivelsen i bladene, men det hele var allerede kommet hende for øre, takket være journalisten med »den sjette sans« fra »Social Demokraten«, som jo nu blot så ud til at have taget fejl af datoerne!

»Danebrog« har de næste dage endnu et par trumfer at spille ud. Der udgår fra justitsministeriet et cirkulære til alle politimestre i landet, ifølge hvilket det optagne løvejagtsbillede forbydes ved noget biografteater, det faste eller ambulante. Og endelig har justitsministeriet bestemt, at direktør Olsen, der er indehaver af bevillingen til »Biografftheatret« i Vimmelskaftet i k k e v i l f å f o r n y e t d e n n e b e v i l l i n g, når den udløber den 1. december! På sin side lader Ole Olsen sig forlyde med, at han vil henlægge hele sin filmsproduktion til Malmö (hvortil »løvejagtsfilmen« er bragt i stor hemmelighed). Han henviser til, at hans omsætning årligt beløber sig til en halv million kroner, og at han beskæftiger ca. 60 arbejdere. Skytset er kørt i stilling på begge sider.

Det, der i så høj grad var medvirkende til at gøre sagen særlig pikant, var, at der ikke forelå noget analogt tilfælde. Et af justitsministeriet udstedt forbud var endnu aldrig blevet overtrådt, og for Alberti måtte det sige sig selv, at

man ikke agtede i det foreliggende tilfælde at skabe præcedens for en fremtidig afvigende opfattelse. Altså skulle der slås til og endda slås hårdt til.

Det blev meddelt offentligheden, at der kunne være tale om at rejse tiltale efter den almindelige straffelovs § 297:

»Hvo, som gør sig skyldig i rå mishandling eller anden grusom og oprørende behandling af dyr, navnlig husdyr (!) bliver at straffe med bøder indtil 200 rd. eller med simpelt fængsel indtil fire måneder.«

Men slap den olsenske garde med dette, måtte den endda siges at være vel rejst, for Alberti lod yderligere bekendtgøre, at Ole Olsen ville blive tiltalt for dyrplageri under skærpende omstændigheder. (Det plejer dog ellers at være domstolene, der afgør, om der foreligger skærpende omstændigheder.)

Alberti selv begrunder i en samtale med »Demokraten«s korrespondent, (som pudsigt nok indtog den diametralt modsatte holdning af sin københavnske partifælle i denne sag), hvorfor der måtte være en ekstra straf: »Den lille ø ligger kun 400 alen fra land, og det kunne befrygtes, at løverne kunne slippe i land. Hvilke ulykker kunne dette ikke forårsage? – Det kan altså siges, at jagten bragte andre menneskers liv i fare, hvilket er en stærkt skærpende omstændighed. Skærpende er også overtrædelsen af forbudet og selve dyrplageriets art, så det er en ret alvorlig affære. Jeg selv finder den rå og oprørende og uden ringeste nytte i anden retning end den at skaffe hr. Olsen en indtægt, og derfor bør der her gås frem efter lovens strenghed. Derom tror jeg, alle rettænkende mennesker vil være enig med mig,« sluttede ministeren, og korrespondenten tilføjede fromt: »Vi tiltrådte fuldt ud disse ord. Lad os dog blot få en dom, der kan afskrække spekulanterne fra at foranstalte lignende optrin her i landet.«

Det er efter dette ikke noget under, at den almindelige stemning flere steder steg til febergrader, og at Ole Olsen selv var genstand for personlige chikanerier.

I Roskilde optog imens politiassistent Thomsen rapport over fisker Christiansen, arbejdsmand Knudsen og slagter Petersen. Deres vidnesbyrd var vel ikke helt overensstemmende, men de fastholdt dog stærkt, at der ikke havde været tale om dyrplageri, eftersom både geden og hesten blev skudt, forinden løverne havde berørt dem.

I København mødte Ole Olsen onsdag formiddag op på politikammeret på Nytorv, hvor han afgav forklaring for opdagelsesbetjent Schou. Han hævdede her først, at sagen var ham uvedkommende, da han havde solgt løverne til den omtalte fisker. Men som sagen skred frem, begyndte det at gå op for ham, at han ikke befandt sig på særlig holdbar grund, og da det blev henad middagstide, benyttede han dette som påskud til at få en lejlighed til at overtænke sagen. »Nu må De undskylde,« sagde han til opdageren, »jeg kunne tænke mig at få en bid mad i Bernina. Så kan De få resten af rapporten om en times tid.«

Jah-joh, det var meget godt, mente betjenten, men han kunne også godt få frokost på selv dom- og rådhuset. »Næ, det synes jeg nu ikke om,« sagde Ole Olsen. »Men jeg tør ikke lade Dem gå, hr. Olsen.« »Vil De så straks melde mig hos inspektøren!« Og til ham sagde han: »Er det meningen, at jeg skal holdes tilbage? Vil De arrestere mig?« »Nej, på ingen måde,« sagde denne høfligt. »Hvorfor må jeg så ikke spise min frokost i byen?« »Det må De også – blot De lover at komme tilbage med det samme.«

Frokosten må have bekommet Ole Olsen vel, for da han vendte tilbage, var det med en helt ny forklaring i sagen! Han indrømmede, at salget havde været proforma, og at ansvaret i virkeligheden helt og holdent påhvilede ham. Dette omslag i taktikken bidrog vistnok ikke lidt til at rense luften og skabe større klarhed over forholdene.

Ganske vist kom herved lidt senere Ole Olsens fotograf Gråtkjær i klemme,

Løven er nedlagt, og sejrherren triumferer. Scenen er fra Nordisk Films Kompagni's film »Løvejagten«, der havde premiere i udlandet allerede i 1907, året før den kom op herhjemme. Det er filmens instruktør, Viggo Larsen, der også spillede med i filmen, vi her ser som sejrherre.

da han havde været bange for at sige noget, der kunne skade hans foresatte og derfor havde fortalt noget, der ikke kunne holde. Han blev sat i arrest natten over, men da Ole Olsen forklarede sagens sammenhæng, blev han sluppet løs med en advarsel om fremtidig at holde sig til sandheden.

Overhovedet begyndte der fra nu af at blæse en blidere vind om syndernes hoveder. Politiassistenten og sognefogden fra Roskilde havde, bistået af et par fiskere, ledt efter løvekadaverne, gedekroppen og hestehuden, som altsammen var blevet sænket i vandet. Hestehuden var forresten i en alt andet end appetitlig tilstand, da der var gået forrådnelse i den, og geden blev aldrig fundet. Men på grundlag af løvekadaverne kunne eksperterne udtale, at dum-dum kuglerne havde ramt rigtigt og dræbt dyrene næsten øjeblikkeligt. Overlæge, dr. med. Knud H. O. Krabbe har i en privat fremstilling til Elleores ejere i 1951 skrevet følgende herom: »Min far, forhenværende professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole Harald Krabbe, for hvem jeg læste sagsfremstillingen højt (da han så meget dårligt), og jeg drøftede spørgsmålet, og vi var ganske enige om, at der ikke var nogen fornuftig grund til at antage, at den omtalte løve skulle have lidt mere, end løver gør det i almindelighed, når de dør. Tværtimod, det måtte anses for en overordentlig mild og human aflivningsmetode. Det veterinære sundhedsråds andre medlemmer sluttede sig til dette synspunkt –«

I forhøret over de ti fiskere, som havde været øjenvidner, stemte alle beretninger overens om, at den dræbende kugle ramte hesten, førend eller i samme øjeblik løven sprang løs på den,

hvorimod der herskede usikkerhed med hensyn til gedekiddet. Nogle mente at have set benene sprælle, da løven bar det i gabet, men da de, som havde fulgt begivenhederne på nærmeste hold, erklærede, at benene havde dinglet, netop som de gør på et dødt dyr, havde man således fået fyldestgørende bevis for, at jagten var spændt af, som den skulle, uden at de medvirkende dyr på nogen måde havde været udsatte for pinsler.

Der var, som man vil se, efterhånden ikke så meget kød tilbage på hele historien, og det kød, der havde været på de berømmelige løver, var netop også i disse dage helt forsvundet, idet slagteren fra Roskilde havde kogt det af benene, og fisker Christiansen og Co. var begyndt at afhænde knoglerne som erindringer fra løvejagten.

En ung mediciner i Roskilde, Emil Frederiksen, havde dissekeret løverne og sikret sig hjerterne; desværre opbevarede han dem i en åben spritkrukke, hvorfra de fordampede! På Roskilde museum ligger dog endnu en ryghvirvel, et bovblad og begge bækkenpartierne til beskuelse.

Under alt dette var løvedramaets sidste akt spillet til ende. Det lille selskab af jægere, der var knyttet til Ole Olsens firma, var igen draget ud på landet, men turen gik denne gang til Ordrup krat. Det gjaldt om at fuldføre løvedramaet ved at få spillet de scener, der skulle indlede og afslutte jagten. Negeren skulle først føre de to jægere på sporet, så skulle der tændes bål og de alle lægge sig til at sove, indtil løvebrøl vækkede dem, og geværskuddene begyndte at knalde. Til alt dette var øen i Roskilde fjord mindre tjenlig, hvor det er nødvendigt, at urskoven spiller en rolle, altså f. eks. når jægerne skulle forfølge rovdyrets spor gennem vildnisset. Det var derfor, skuespillerpersonalet henlagde deres virksomhed til Ordrup krat, på den anden side af mosen, der vender mod Charlottenlund, altså ikke langt fra de berømte Albertiske jorder. Disse var dog ikke skovbevoksede og kunne altså heller ikke benyttes, og man havde derfor ikke gjort noget forsøg på at få dem overladt. Men længere henne i krattet fandt man en udmærket tykning, og her plantede man palmerne og begyndte jagten. Man endte med i sluttet trop at drage hjem fra jagten, negeren i spidsen med de to løveskind hængende over skulderen, og sidste tableau viste da jagtselskabet i opstilling, mens de udspilede løvehuder var hængt op på et par træer med gabene mod publikum. Den store jagt var omsider til ende, og nu skulle det hele blot passes til, og de forskellige scener sættes ind mellem hinanden, og Ole Olsen ville have et billede, der ville gøre lykke over hele verden – sikkert ikke mindst hos negrene i Afrika!

Den første opførelse fandt dog sted under lidt usædvanlige former! Retten blev nemlig sat i hoffotograf Elfelts atelier, hvor filmen skulle køres. Elfelt var en af vore første filmsfotografer, og hans ord gjaldt i retten som ekspertens.

Alberti mødte i egen høje person, iført sin ministeruniform, fulgt af assessoren og en anden herre. Der blev gjort mørkt i atelieret, og løvejagten sprang frem på lærredet.

Med særlig interesse fulgte alle det billede, hvor løven springer op på hesten, som synker død om – idet nemlig skydelærerne sender den en dum-dum kugle lige i panden. Tilskuerne mente da også at kunne se et mørkt punkt i billedet på det sted.

»Ja, der er jo klippet af den film,« brummede Alberti. – Men det var der nu ikke.

Af den hurtighed, hvormed billederne kørte, kunne man regne ud, at der ikke var gået syv sekunder, før både løver og hest var aflivet. Kiddet var død øjeblikkelig.

Og endelig blev sagen så optaget til doms. I den afsluttende fase blev Ole Olsen som tiltalt spurgt, om han havde noget at bemærke.

»Ikke andet end et spørgsmål,« sagde

Endnu et scenebillede fra filmen, der med sine 215 meter kun varede ca. 8 minutter. Det er filmens to medvirkende, fotograf A. Sørensen, der optog filmen sammen med fotograf Lippert, og instruktør Viggo Larsen, som her får sig en tiltrængt smøg efter den spændende jagt.

han. »Er det »Dyrenes Beskyttelse«, der her er den afgørende – eller kendsgerningerne?«

»Det må De tale med Deres defensor om,« var birkedommerens svar. Og så faldt dommen: »FRIFINDELSE!«

Justitsministeriet appellerede straks gennem anklagemyndigheden til overretten.

JAGTEN I RIGSDAGEN

»Det ærede medlem behøver ikke at brøle op som en løve og tro, at han er på Elleore!«

(Prof. L. V. Birch i rigsdagen 1907.)

I den tid, der fulgte, fik sagen nu et helt andet perspektiv. Som bekendt havde Alberti frataget Ole Olsen hans biografbevilling og dermed en årlig indkomst på ca. 20.000 kr. Men længe forinden havde Ole Olsen afstået denne bevilling til nogle andre, som nu uskyldigt blev ramt af den udslyngede tordenkile. Men ikke nok med det. Alberti gav rundhåndet bevillingen videre til et par nære bekendte og udtalte som sit forsvar for denne handlemåde, at man med største berettigelse kunne give bevillingen til dem, der havde været med til at glæde publikum ved teaterkunst end til en mand, der fremviste katte med fem ben.

Ole Olsen, som ellers havde forholdt sig ret tavs over for offentligheden var altid meget ømfindtlig over for hvad han betragtede som angreb på sin personlige – og professionelle – ære og skrev som svar et usædvanligt skarpt indlæg i »Social Demokraten«. »Jeg har forevist mange ting,« skrev han, »men aldrig katte med fem ben. Derimod har

jeg f. eks. i voks fremvist adskillige store forbrydere til skræk og advarsel for folket. Men da der efterhånden blev for mange af dem, var det ikke morsomt mere.«

Dette var netop vand på Borgbjergs og Zahles mølle. Gennem ustandselige sylespidse angreb søgte de i denne tid at fastholde Alberti i rigsdagen for begåede uregelmæssigheder. – – »Nu skal dette privilegievæsen endog yderligere udvides,« udtalte Zahle i folketinget, »nu skulle også biografteatrene være sådanne personlige privilegier, og det uheldige heri ser man ved det, der er sket over for den mand, hr. Ole Olsen, som gjorde sig bekendt ved løvejagten på Elleore, hvor han tillod sig at foretage en i sig selv ikke synderlig forfærdelig bedrift i strid med den højtærede justitsministers vilje.«

Alberti svarede med at fremkomme med en – som Borgbjerg senere kaldte det »kedelig og udtværet« – redegørelse for sin stilling til løvejagten. Han fik dog også lejlighed til at uddele et par af de snert, som han var så berømt for. »– den pågældende overtrådte forbudet, ikke åbenlyst, således som han er blevet rost for i de ham venligtsindede blade – jeg tror nu for resten ikke, de var ham venligtsindede for hans egen skyld, men fordi de dermed mente at kunne være ubehagelige mod mig – –«

»– det ærede medlem, hr. Zahle, sagde at jeg her havde handlet således, at det mest mindede om oldtiden. Jeg er taknemlig for dette udtryk. Man har tidligere altid kaldt mine foranstaltninger middelalderlige, og det bliver kedeligt, når sådanne udtryk antager permanent karakter.«

At sagen dog er gået ham mere på end som så, får man et indtryk af gennem en udtalelse mange år senere af den daværende opdagerchef Henrik Madsen: »Noget før han (Alberti) gik af som minister, kaldte han mig op. Han gjorde et fuldstændig forvirret indtryk, men tog sig i det. Og da han næste dag igen bad mig komme, var han rolig og behersket som sædvanlig. Det, han ville tale med mig om, var Ole Olsens »Løvejagt« på Elleore.«

Alberti kom ikke som justitsminister til at opleve den endelige afslutning på sagen om løvejagten. Da overrettens dom faldt, sad han selv i fængsel, og det har sikkert været en anden sag, der optog ham mere. Og i den sag, blev det i k k e som i Ole Olsens, til frifindelse!

Dagen efter overrettens frifindelse ringede censor Levin Ole Olsen op og lykønskede ham til udfaldet. Nu kunne han få filmen, der var beslaglagt for Danmark, udleveret. »Jeg ved ikke, om der er noget at lykønske mig til,« sagde han til censoren. »Forbudet mod filmen her i landet har givet mig et stort tab, men alligevel tror jeg, at jeg frafalder erstatningskrav mod myndighederne.«

»Nå, gør De det?«

»Jo, jeg skal sige Dem, hr. Levin. Alberti gjorde mig jo dog, uden at ville det, den tjeneste, at løvejagten blev omtalt i mange udenlandske blade.«

»Det var,« slutter Ole Olsen sin beretning, »i virkeligheden løvejagten, der banede firmaet vej til verdensmarkedet i de kommende år.«

Kongeriget Elleore

Måske begyndte det hele i virkeligheden d. 17. februar 944 e. v. t. da irske munke (findanerne) landede på Elleore. Fra deres årbog-Chronica Claustrum Crune stammer denne tegning. Bemærk Roskilde Domkirke i baggrunden (som den så ud omkring år 1100!)

17. februar 1938 stiftedes på Barfods Skole den lærerfraktion, som blev Elleores riges råd. De »udødelige« var: (i 1. række fra venstre) Protokolchefen, Vicepræsidenten, Rådets præsident, Overkobmageren og Ceremonimesteren, (i 2. række fra venstre) Seglbevareren, Marskalken, Cantoren og Konsulenten.

Efter at have været skueplads for den store SAFARI i 1907 er den lille ø atter sunket hen i fjordens glemsel, een blandt de mange af de danskes øer. Men det stod skrevet i stjernerne, at Elleore vedblivende skulle være »de sælsomme hændelsers sted«.

I 1944 – det år, hvor så mange store riger skulle til at gå nedenom og hjem – besluttede en højst utilfældig samling personer at spekulere i kroner og øer! Man opbyggede et rigtig »gammeldaws« rige med konge med krone og hermelinskåbe og alt det der. Elleore løsrev sig fra Danmark, endnu før Færøerne havde forsøgt det, og et land opstod, hvor man spændte livremmen u d i stedet for ind, hvor drøm og virkelighed gled i eet med et ellefolk som eventyrets søndagsmennesker i kamp mod hverdagssurhed og åndelig nudisme!

I spidsen for riget står KONGEN og hans RÅD, som giver lovene. Den daglige administration varetages af G e h e j m e k a b i n e t t e t, som modtager de forskellige sager fra et væld af kancellier, kollegier og directioner. Kancelliet for externe affairer ordner således udenrigspolitik; Kommercekollegiet har nok spøg for, men den er dyr, for det tager sig af handelen o. s. v., o. s. v. Selvsyn er altid det sikreste, når det drejer sig om så fremmed-

Den første konge blev ERIK (kaldet »den Lange«) Valeur. Et hoved over alt folket regerede gubben under mottoet: »Vi hjælpes ad«. Nu er han fyrst Rainiers rådgiver i Monaco.

En ladning turister landsættes. Der venter dem en hård skæbne i tolden.

I 1946 rejstes »Brådeborg«, øens hovedstad, slot og eneste hus. Danmarks Naturfredningsråd skrev, at »det rager op som et tårn på den ved sin beliggenhed skønne ø«!

Den tyske værnemagt beskød i 1944 Elleore med mortérgranater og ødelagde på Veddelev skydebaner med bajonetter dens eneste fartøj. En demarche til kommandanten i Roskilde forblev ubesvaret, men bombningen ophørte. I januar 1944 skrev »Elleblad«: »I år skal vi først have udryddet vore ubehagelige snyltegæster«.

artede forhold som her, så lad os derfor aflægge et turistbesøg i Elleore. Vi begiver os i Veddelev havn om bord i en af »Elleores Bådfart«s færger. Der er første og fælles klasse, men i begge tilfælde er passagererne pligtige at ro – dog med fløjl i årerne på første klasse!

Ret forude vajer et rødt-hvidt flag på den store flagstang midt på øen, og i vort hjertes uskyld har vi ment, det var Dannebrog. Men nu folder en let brise dugen ud, og vi skeler forskrækket til vore medpassagerer, for er det kun os, der ser det hvide kors sidde på skrå? Nej, til ihukommelse af en sagnagtig fortid har Elleore det irske krydskors i de danske farver. Her går alt på tværs!

Nu skurer båden mod færgebroen. Vi konstaterer, at rejsen i magsvejr er tilbagelagt på mindre end et sekund, idet vi, når vi betræder Elleores jord, må stille urene 12 minutter tilbage! Her gælder nemlig endnu den n a t i o n a l t i d, som man i Danmark afskaffede i 1893, da man gik over til n o r m a l t i d. Men i Elleore er naturligvis intet normalt! Ivrige toldgendarmer undersøger vor bagage og fortolder æggemad med sardin, pernod, knapper i overfrakken o. m. a. At »Robinson Crusoe« – såvel indbunden som uindbunden – er

forbudt, undrer måske ikke så meget, da den »giver et falsk billede af livet på en ø«. Men det er nok kun en ekspeditionsfejl, at »Finanstidende« og »Times Weekly« er forbudt som henholdsvis »skadelig« og »kulørt litteratur«!

I tidligere tid talte man i Elleore det rene volapük, men er efterhånden gået over til novial (= ny-ellisk). Dog kan man gøre sig forståelig på dansk overalt.

Vi står nu foran lokaliteten »Brådeborg«, hvis ruiner minder om en fordums bebyggelse. Det kan måske virke forbløffende at høre, at man mener, de går tilbage til middelalderen, da bygmestrene i udstrakt grad har gjort brug af almindelige mursten på et tidspunkt, hvor man ellers udelukkende anvendte munkesten. Men dertil er at sige, at det kunne de jo ikke vide dengang!

Man behøver ikke at komme til at kede sig under opholdet. Er der ikke »ellympiade« med konkurrence i så mærkelige sportsgrene som »kalvekastning« – hvorved man på øen bogstaveligt forstår kast med en kalv (efterhånden dog erstattet med en symbolsk træklods – sml. »katten af tønden« i Danmark), »afhopning«, »40 m baglæns vandgang for herrer« m. m. – kan man dyrke de nationale spil. »Krachet« spilles med en massiv læder-

Som på de fleste udenlandske færgeruter, lyder billetterne her på: »Veddelev strand-midtvands«. Ikke alle, der ikke vil betale, er så heldige som hr. Probenreuter, der kan træde vande.

I 1949 abdicerede den første konge, og LEO (kaldet »den Lille«) Hogh overtog kronen (hvori ædelstenen »den store Grobrian« er det dyreste klenodie).

bold med 50 cms diameter og en vægt af 10 pund. Hvert hold består af 1 morakker, 1 stikker, 1 fup og 2 undermålere. Spillet kræver sin mand fuldt ud, og en forbindskasse og en flaske rom er derfor nødvendige rekvisitter. Efter kampen har ingen spiller mindre end en snes idrætsmærker fordelt rundt på kroppen.

Mindre anstrengende, men ikke mindre underholdende, er andalusisk bjergludo, hvorunder man kan dyrke »sightseeing« øen rundt. (se kortet!)

Ved en række samtaler med ledende personligheder lykkes det os at få klarlagt forskellige problemer.

I udenrigspolitisk henseende tilstræber Elleore et godt forhold til nabomagterne i øst og vest. (Det er den samme begge steder!) Det er også forsåvidt lykkedes, som man i Danmark synes at betragte Elleores indbyggere med ganske samme sympati, som den, hvormed en nordmand ser på en svensker, en dansker på en islænding eller en færing på en dansker.

Der har været ønsker fremme om at kunne brødføde sig selv, og man har derfor haft planer om at anlægge et par bryggerier, men da alt legemligt arbejde er ildeset, må man importere, importere, importere – – –

Ved »Centralkontoret«s luge ekspederes »løbepas« og »pasapermisione« (indrejse- og opholdstilladelse). Selv under badning må man have papirerne på sig.

Mange gaver er tilflydt riget. (Husk det)! En af de mest kærkomne var det højst originale Sankt Fintanspotræt.

På det forsvarsmæssige område har man helt elimineret atomfaren, da selv den mindste bombe fra det nærliggende værk er udregnet til at være 92517 gange dyrere end hele kongeriget med samtlige statsborgere på højeste livsforsikring.

Naturligvis har også Elleore sit hemmelige våben, men det har man ikke kunnet sige noget om, da det jo så ikke længere er hemmeligt!

De samlede krigsstyrker er landmilitsen, søetaten og dragekorpset, og man har ikke taget så nøje, om bevæbning og metoder var gammeldags eller ulogiske, men udelukkende haft for øje, at de for angriberne skulle være uventede.

Der er værnepligt i Elleore, over 100 procent af befolkningen, idet mange går igen i de 3 værn. Øens kvinder er indordnede i »Samfundshjælpen«; de kaldes ikke lotter, men »madonnaer« og foreståes af en »primadonna«. De sørger væsentligst for forplejning, forbinding og forfriskning.

Der findes ikke flyvere på øen, men derimod et væld af drager i alle størrelser og udstyr. Hele øen kan luftsikres af 50 store drager. De mange måger og terner er også udnyttet til forsvaret. Deres i forvejen uvenlige indstilling over for frem-

Mangen god mand har stukket som en hare i »Pampussen«, når dr. KRUMBART kom på morgenbesøg i teltet. Men doktoren, som er uddannet hos Krupp i Essen, skjuler bag sit barske ydre megen godhed. Han bistås ved sessionerne af søster Evangeline.

Naturligvis er der også et »løvejægerkorps«, som paraderer for kongen.

De yngste kvindelige medlemmer af »Samfundshjælpen«, LISELOTTERNE, skal, som navnet siger, bringe lise. Hvem tror ikke også, at de gør det?

Halløj med borgermusikken. Maglelille Byorkester blæser fjenden en lang march.

mede er udbygget, så uvedkommende straks angribes med skrig, skrål, gødning og trækken i hår og skæg.

Til yderligere sikring er der oprettet et »løvejægerkorps« af frivillige fra udlandet. For at kunne indtræde må man fremstille sig på en session, hvor man prøves både fysisk og psykisk. En stor hjælp til undersøgelsen af det sidste er den af sessionslægen konstruerede k o m p l e k s d e t e k t o r, forsynet med patograf og psykometer.

Søetaten råder over et logementsskib, bådfartens færge som defensionsskib, og en beslaglagt og en hyret avisobåd. (Den sidste dog kun forsåvidt den ikke er optaget til fiskeri og jagt af udlejeren).

Svabergasterne beskæftiges i det daglige med indøvelse af maritime udtryk og kommandoroning, -styring, -spulning, -øsning samt kølhaling. I krig afsejler søetaten snarest fra Elleore, dels for ikke at sinke landmilitsen ved at deltage på landjorden, dels for at hindre landmilitsen i selv at udskibe sig.

For overhovedet at kunne forsvare sig, har rigsrådet ad diplomatisk vej betinget sig, at eventuelle interesserede krigeriske lande først giver sig til kende som angriber gennem en krigserklæring,

Hvertandet år afholdes »generalmanøvre«. Her er en situation fra den første øvelse.

Tropperne trænes også i »Krachet«. Her gælder det, at en »lille og vågen er bedre end en stor og doven«.

idet elleborgerne for størstepartens vedkommende er bosat i udlandet og derfor først skal mobiliseres. Invasioner vil kun kunne forventes besvarede i sommermånederne. Udenfor sæsonen vil en invaderende troppestyrke blive overladt til sig selv og hurtigt trække sig tilbage, da Sibiriens ødemarker er det rene Tivoli mod Elleore om vinteren.

Landmilitsen er hovedvåbnet og Elleores stolthed, og der er noget at være stolt af – det må indrømmes. Landmilitsen til parader er et skue i farvepragt. Enhver har lov til at anlægge sin egen uniform, der så blot skal godkendes af mu.ko. (munderingskommissionen). Der er trekantede hatte, kepier, slirer og kvaster, og adskillige er højt dekorerede, idet der i Elleore ikke er det samme besvær som i udlandet med at opnå en orden. Man ser ridderkors, hæderstegn og huskors, og en flot fanejunker pranger med den store smukke vandreorden »Medaillen for druknes Redning«, der fås for at bjerge en kammerat i spirituøse vanskeligheder. Den laveste løn (landkadettens) er 30 rigsdaler om måneden i den stenhårde elliske valuta, men nogen lejlighed til ekstravagance bliver der nu ikke, da skatteprocenten for nemheds skyld er sat til 100, og der er kildebeskatning.

Misdæderen ryger i gabestokken.

Et muntert, virksomt liv rører sig i teltbyen MAGLELILLE. (Dog kun om sommeren).

Når de gamle munke »med den rette tro og på den rette tid« løb op ad vindeltrappen i »Jokken« hed det sig, at de skruede sig til himmels. Men den drukne klosterportner, den skinhellige Rabtus (o. 1200) var uheldig. På billedet man se hvordan!

Men skønt mangen soldat fra nabolandet nok kunne ønske at optræde i ellisk uniform på Dyrehavsbakken, er alt dog ikke misundelsesværdigt. Der er en stram kadaverdisciplin; kollektive straffe er ikke alene velsete, de er også påbudte, men desværre for de elliske befalingsmænd er den højeste bakke 1 m og den længste marchtur 300 m. De egentlige straffe er meget hårde. Mangen landkadet har grædt sine modige tårer i ensom forvisning, ja måske oven i købet i bøjen på forvisningsstedet »Kajsnude«, et øde klippeparti i Marehavet, og særlig drøj var turen, når det var højvande, og »Kajsnude« var overskyllet. Megen fryd er der heller ikke ved at sidde i sin fulde pragt med tungen ud af halsen i gabestokken på »Søderberget« eller stå offentligt iklædt som en hane og fremsige vers på Kongens Gl. Torv«.

Meget gøres for at hærde landsoldaterne. Reglementet tillader slag af befalingsmænd fra major og opefter, dog, som det står i det gamle reglement: »kun med åben hånd og ingensinde i fjæs eller bag«.

Landsoldaterne er formeret i delinger på hver 10 mand. Standardudrustningen er for hver landsoldat: gevær, bajonet, hjelm, der samtidig er kogekar, og lommelærke. Specialudrustningen in-

Det hænder, at Eller i det fremmede samler sig til »hjemstavnsfest«. Ligner det ikke Fredensborg i de gode gamle dage?

den for delingen er således: Nr. 1 har sabel, nr. 2 horn, nr. 3 tromme, nr. 4 båre, nr. 5 vækkeur, nr. 6 ekstra snørebånd, lommetørklæder samt delingens tandbørste og kam, nr. 7 støvleknægt, nr. 8 spytbakke, nr. 9 røgvender og nr. 10 krudt, kugler og tobak.

Der er ingen pudsning udenfor tjenestetiden. Knapper pudses under kryben og kravlen, uniformer vaskes under vadeøvelser, skæg og hår svides af, geværer skydes, hjelme koges og sabler fugtles rene.

Af våbenøvelser findes eksercits, hvorunder der må ryges. Den lettes yderligere for udøverne ved, at en skjult »forklapper« slår takten og samtidig forstærker indtrykket af de enkelte geværgreb.

Uddannelsen gennemføres ved hjælp af straffe, evt. prygl. Klager, der måtte forekomme, fremsendes ad kommandovejen til K. f. u. & u. s. (Kontoret for uønskede og uekspederede sager), hvorfra de aldrig kommer videre.

I Elleores feltbefæstning er der gjort alt for at sinke og genere en invaderende fjende. Der er kanonstilinger, miner, ulvegrave, åbne latriner, kviksand og pigtrådshegn. Af besparelseshensyn, og fordi de er nemmere at slå, bruges pigtrådshegn af høstbindegarn, der tilmed narrer fjenden,

I »Brådeborg« fandt aftnernes underholdning sted, med oplæsning, sang o. m. a. i »elleugen«.

»Når nathimlen dunkler, og stjernerne funkler
»svæver Ellcore« i rodgyldne snore i solfaldets
skær«.

da det ikke kan klippes med en pigtrådssaks. Der skydes på fjenden, når man ser det hvide i hans øjne, holdes mod leveren, da alle geværerne har en indskydningsfejl, og inden nærkampen begynder, fylder landsoldaterne munden med sæbevand, der spyttes i øjet på fjenden for at blinde ham. Der kæmpes til det sidste, hvorefter landmilitsen overgiver sig efter at have afladet geværer og kanoner.

Men så vidt kommer det dog aldrig. For Ellcore har endnu et våben, og det er i k k e hemmeligt. Det er l a t t e r e n. Enhver fjende dør simpelthen af grin!

Derfor skal man ikke af det foran sagte føle sig foranlediget til at tro, at krigsfrygten spiller nogen stor rolle i ellefolkets bevidsthed. Dagen går med festligt liv, hvadenten med vanlig spøg eller med afholdelse af »Det store Ingenting« (smlg. »Alting«, »Folketing«, »Storting«), der finder sted på »Alle Ellers Dag« een gang om året, hvor ellefolket stævner sammen fra fjern og nær.

Og henunder aften samles man omkring bålet midt på øen i det stille sommervejr. Og op mod himlen klinger den af en hjemlig poet digtede »ellegi« over tilværelsen i det højst besynderlige lille land.

Er mange de gange
og lange de sange,
man synger om storrigers værd,
vi prise dog ville
det land, som er lille
og farer med fredelig færd.
Blandt tusinde øer
i have og søer
er den skønneste, grønneste der,
hvor den syvende himmel
og havenes vrimmel
hinanden er svimlende nær.
På ELLEORE
kan løverne løbe ved strand,
på ELLEORE
står højen på pæle i brand,
for ELLEORE
er selveste eventyrland
og svæver i rødgyldne snore
i solfaldets yderste rand!

Når nathimlen dunkler,
og stjernerne funkler,
mens månen tilsmiler dem træt,
i tåger, snart tætte,
snart flygtige, lette,
går ellepi'rs mørkningsballet.
Og kongen på lur
bag bakken nu skuer
udover det glitrende vand.
Fra grav og fra kælder
og eller fremvælder
snart folket i alfernes land.
På ELLEORE o. s. v.

Og alvor og gammen
er rammen om stammen,
når sammen ved flammen den er,
til lyset i østen
med guldglans på kysten
forkynder, at dagen er nær,
da svinder så glade
i barfodsparade
de ånder i dagningens skær.
Og solen skal stige
og le til et rige,
hvis lige man intetsteds ser.
På ELLEORE o. s. v.

(Rasmus Thaae d. Y.)

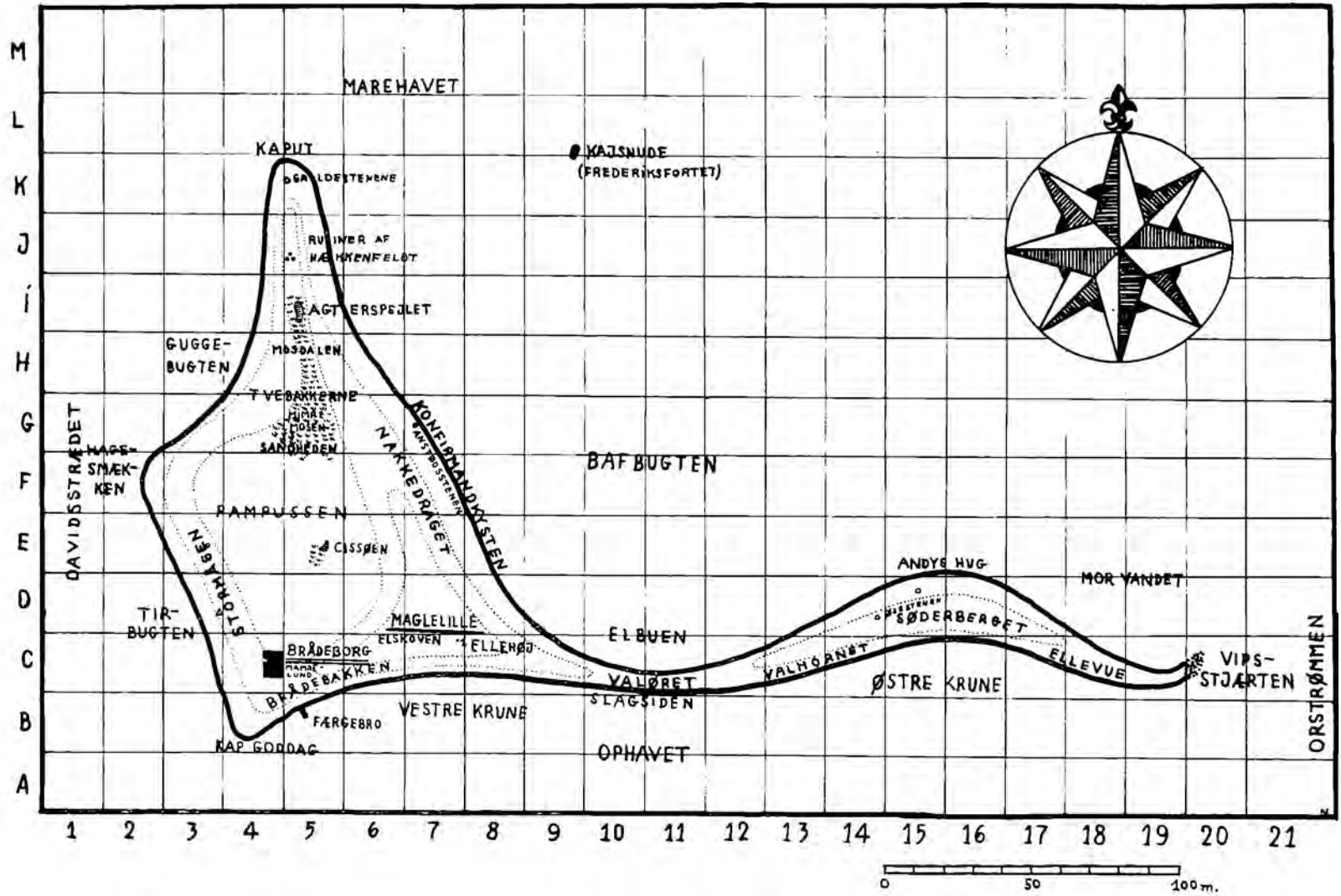

MAREHAVET
KAPUT
GALDESTENENE
KAJSNUDE
(FREDERIKSFORTET)
RUINER AF
HÆKKENFELDT
AGTERSPEJLET
GUGGE-
BUGTEN
MOSDALEN
TVEBAKKERNE
MIMRE-
MOSEN
SANDHEDEN
KONFIRMANDKYSTEN
SANSTODSSTENEN
NAKKEDRÆGET
BAFBUGTEN
DAVIDSSTRÆDET
HAGE-
SMÆK-
KEN
PAMPUSSEN
CISSØEN
STORMÅGEN
TIR-
BUGTEN
MAGLELILLE
ELSKOVEN
ELLEHØJ
BRÅDEBORG
BRÅDEBAKKEN
FÆRGEBRO
KAP GODDAG
VESTRE KRUNE
ELBUEN
VALØRET
SLAGSIDEN
OPHAVET
ANDYE HUG
MOR VANDET
SØDERBERGET
VALHORNET
ØSTRE KRUNE
ELLEVUE
VIPS-
STJÆRTEN
ORSTRØMMEN
M
L
K
J
I
H
G
F
E
D
C
B
A
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
0
50
100 m.

Elleore

Denne bancosedel validerer i overensstemmelse med fundationen uden endossement for nominalværdien.

Elleores Rigsbank

20

Elleore

Denne bancosedel validerer i overensstemmelse med fundationen uden endossement for nominalværdien.

Elleores Rigsbank

100

POST
FRIM.
7
ELLEORE

Elleore
5
Post

POSTFRIM. ELLEORE.
6

ELLEORE
5
POSTFRIM.
STEMPELM.

ELLEORE
SOCIETAS
FINDANI
3
2
1938 17/2 1948
KGL. POST

ELLEORE
11

ELLEORE
5
SK.
POSTFRIM.-STEMPELM.

ELLEORE
10
S K.
SØPOST
FRIMÆRKE

ELLEORE
HIC JACET
LEPUS
KAJSNUDE
VEDELHOLM
100

ELLEORE
60

ELLEORE
¾ D

ELLEORE
S 1

ALLE ELLERS DAG
230
ELLEORE

1000
KGL. POST
ELLEORE

ELLEORE
ELLISK KUNST
ELLISK BILLEDHUGGERKUNST
230 + 110

10
ELLEORE

Elleore

20 DALER
ELLEORE

POST
VEDELHOLM
ELLEORE
100 HD

ALLE ELLERS DAG
1956
1
D
ELLEORE

220
ELLEORE

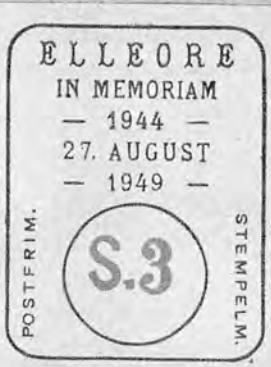
ELLEORE
IN MEMORIAM
— 1944 —
27. AUGUST
— 1949 —
S.3
POSTFRIM.
STEMPELM.

ELLEORE
1
D
1907 LØVEJAGTEN 1957

ELLEORE
100 HD.

Udgivet af grafisk klub »13 cicero« i samarbejde med
»Elleore-Samfundet« og A/S Nordisk Film Junior.
Oplaget er 1000 eksemplarer.
Clichéer leveret af A. Bischoff & Co.
Trykt i Axelholms Bogtrykkeri A/S.
Bogbinderarbejde udført af Pollack & Søn.
Maskinsats leveret af Uldall's Maskinsætteri.
København 1958

Poul Adolph — *Leif Hartwell*
Poul Andersen — *Niels Rye Thuro Nielsen*
Arne Bischoff — *Svend-Aage Roed*
Kai Boghave — *Jørgen Vang Rasmussen*
Alf. H. Christiansen — *Ove Sevel*
Henning Madsen — *O. Talleruphuus*
Johan Øxenhave

BAGTALE

Alvor og Gammen er det motto, Vort kongerige har virket under, siden det midt i storkrigens mørke blev grundlagt af den højst heterogene lærerflok, der ene knyttedes sammen af begejstringen for den af gammel og oprindelig liberalisme udsprungne frivillige og gratis undervisningside, som skandinaven og bondevennen Frederik Barfod havde virkeliggjort allerede i 1834. Intet kunde være mere naturligt, end at denne interesse bar ud over skoledagens timer og skabte ønsket om en fast ramme om det frie samvær med eleverne uden for skolens mure.

Vor langvarige søgen førte os til Elleore, øen i Roskilde fjord, der gæstfrit bød os den ideelle ramme, et fortrinligt egnet område til det lejrliv, der siden da sommer efter sommer har udfoldet sig her.

Af jagten på beskæftigelsesmuligheder i lejrlivets dag fremstod kongerigets komplicerede organisation, der ved sin blanding af spøg og alvor stillede rigeligt med opgaver til både elever og ledere. Ramme og indhold var således i skønneste orden, og fremtiden måtte forekomme os lys for kongeriget Elleore, så meget mere som vi med al beskedenhed dog havde den tro, at alle udenforstående vilde betragte et sådant initiativ med om ikke begejstring så dog passiv velvilje. Stort set blev denne tro virkelighed.

Men det blev dog en bitter opvågnen for os, fra enkelte sider at mærke, ikke den passive velvilje, men en højst aktiv modvilje. Nå, alle kan vel ikke have samme mål og ide, og det må man bøje sig for, dog må det være berettiget at stille eet krav – fuld åbenhed i standpunkt og kampen derfor – og her har vore modstandere valgt en anden vej, – et arbejde i det skjulte, der selvsagt har været vanskeligt at værge sig imod. Vi har med undren bemærket, at den gamle sætning: Et ord er et ord – er ændret til: Et ord er til for at brydes, – en undren, der er så meget stærkere på grund af de pågældendes stilling i samfundet.

Lad det dog være sagt, så det kan forstås: Det lykkes ikke at komme kongeriget Elleore til livs. Den iver og glæde, Vore unge undersåtter har lagt for dagen i deres gerning inden for riget, har givet sig så stærke udslag, at modgang ikke kan tage modet fra Os og Vort Råd. Kongeriget vil vedblive at bestå til forhåbentlig fortsat glæde for det udsnit af ungdommen, der kommer i berøring med det.

Det er Vort håb, at alle, der har interesse i en gerning som den, der er Vort riges, vil række en hjælpende hånd til at virkeliggøre det motto, der indleder denne eskhatokol, og som gennem årene har stået og fortsat skal stå over kongeriget Elleore.

Leo K.